C/2024/504

23.1.2024

P9_TA(2023)0234

Rámcová dohoda EU–Malajsie o partnerství a spolupráci (usnesení)

Nelegislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. června 2023 o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření Rámcové dohody o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a vládou Malajsie na straně druhé jménem Unie (11714/2022 – C9-0430/2022 – 2022/0221M(NLE))

(C/2024/504)

Evropský parlament,

— s ohledem na návrh rozhodnutí Rady o uzavření Rámcové dohody o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a vládou Malajsie na straně druhé jménem Unie (11714/2022),

— s ohledem na žádost o udělení souhlasu, kterou předložila Rada v souladu s článkem 172 a čl. 218 odst. 6 druhým pododstavcem písm. a) bodem iii) Smlouvy o fungování Evropské unie (C9-0430/2022),

— s ohledem na návrh rámcové dohody o partnerství a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a vládou Malajsie na straně druhé (11732/2022),

— s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku ze dne 16. září 2021 s názvem „Strategie EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu (JOIN(2021)0024) a na společné sdělení ze dne 1. prosince 2021 s názvem „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

— s ohledem na své usnesení ze dne 7. června 2022 o EU a bezpečnostních výzvách v indicko-tichomořském regionu ([1]) a usnesení ze dne 5. července 2022 o strategii pro indicko-tichomořský region v oblasti obchodu a investic ([2]),

— s ohledem na společné prohlášení vedoucích představitelů dohodnuté na jubilejním summitu mezi EU a Sdružením národů jihovýchodní Asie (ASEAN), který se konal v Bruselu dne 14. prosince 2022,

— s ohledem na své usnesení ze dne 3. října 2017 o politických vztazích EU se sdružením ASEAN ([3]),

— s ohledem na Dohodu o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Indonésií, Malajsií, Filipínami, Singapurem a Thajskem – členskými zeměmi Sdružení národů jihovýchodní Asie, podepsanou dne 7. března 1980 ([4]), která představuje právní rámec pro vztahy mezi EU a sdružením ASEAN,

— s ohledem na Druhý opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech ze dne 15. prosince 1989 usilující o zrušení trestu smrti,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech ze dne 16. prosince 1966 a jeho opční protokol,

— s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CAT) ze dne 10. prosince 1984 a na opční protokol k této úmluvě,

— s ohledem na Mezinárodní úmluvu na ochranu všech osob před nuceným zmizením z roku 2006 ze dne 23. prosince 2010,

— s ohledem na Úmluvu OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a na její protokol z roku 1967,

— s ohledem na úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP),

([1]) Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 32.
([2]) Úř. věst. C 47, 7.2.2023, s. 15.
([3]) Úř. věst. C 346, 27.9.2018, s. 44.
([4]) Úř. věst. L 144, 10.6.1980, s. 2.

— s ohledem na Římský statut Mezinárodního trestního soudu ze dne 17. července 1998,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 16. Prosince 1966 a na jeho opční protokol,

— s ohledem na své usnesení ze dne 11. září 2013 obsahující doporučení Evropského parlamentu Radě, Komisi a Evropské službě pro vnější činnost k jednání o dohodě o partnerství a spolupráci mezi EU a Malajsií ([5]) a usnesení ze dne 17. prosince 2015 o Malajsii ([6]) a ze dne 18. ledna 2023 o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2022 ([7]),

— s ohledem na čl. 105 odst. 2 jednacího řádu,

— s ohledem na dopis Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova,

— s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0194/2023),

A. vzhledem k tomu, že EU a indicko-tichomořský region jsou neoddělitelně propojeny vzhledem k vzájemné závislosti jejich ekonomik a společným globálním výzvám;

B. vzhledem k tomu, že Parlament vyjádřil pevné odhodlání podporovat sdružení ASEAN jako ústřední organizaci pro regionální spolupráci; vzhledem k tomu, že Malajsie je zakládajícím členem sdružení ASEAN a sehrává klíčovou roli při usnadňování celkového pokroku;

C. vzhledem k tomu, že v roce 2022 oslavily EU a ASEAN 45. výročí navázání diplomatických vztahů; vzhledem k tomu, že vedoucí představitelé EU a sdružení ASEAN ve společném prohlášení vydaném na jubilejním summitu dne 14. prosince 2022 zopakovali, že EU a ASEAN jsou strategickými partnery se společným zájmem na mírovém, stabilním a prosperujícím regionu;

D. vzhledem k tomu, že současná spolupráce mezi EU a Malajsií je založena na dohodě o spolupráci mezi EU a sdružením ASEAN z roku 1980; vzhledem k tomu, že Malajsie je historicky blízkým partnerem EU;

E. vzhledem k tomu, že v roce 2004 Rada zmocnila Komisi k jednání o individuální dohodě o partnerství a spolupráci s Malajsií;

F. vzhledem k tomu, že EU a Malajsie v únoru 2011 zahájily jednání o dohodě o partnerství a spolupráci a završily je dne 12. prosince 2015;

G. vzhledem k tomu, že dne 5. srpna 2016 byly Radě předloženy návrhy rozhodnutí Rady o podpisu a o uzavření dohody o partnerství a spolupráci jakožto „výlučná dohoda EU“ mezi Evropskou unií a Malajsií; vzhledem k tomu, že dne 17. března 2017 Výbor stálých zástupců vlád členských států v Evropské unii vyjádřil názor, že dohoda o partnerství a spolupráci by měla být podepsána a uzavřena jako „smíšená“ dohoda;

H. vzhledem k tomu, že ačkoliv Malajsie souhlasila s tím, že dohoda bude smíšená, upřednostnila dohodu o partnerství a spolupráci prozatímně neuplatňovat;

I. vzhledem k tomu, že EU a Malajsie podepsaly dohodu o partnerství a spolupráci dne 14. prosince 2022;

J. vzhledem k tomu, že dohoda o partnerství a spolupráci posílí spolupráci napříč širokým spektrem politik, včetně lidských práv, nešíření zbraní hromadného ničení, boje proti terorismu, boje proti korupci a organizované trestné činnosti, obchodu, migrace, životního prostředí, energetiky, změny klimatu, dopravy, vědy a techniky, zaměstnanosti a sociálních věcí, vzdělávání, zemědělství a kultury;

K. vzhledem k tomu, že obě strany dohody o partnerství a spolupráci mezi EU a Malajsií znovu potvrdily, že respektují demokratické zásady a lidská práva, jak je stanoveno ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v dalších příslušných mezinárodních nástrojích v oblasti lidských práv; vzhledem k tomu, že stav lidských práv v Malajsii je nadále problematický;

L. vzhledem k tomu, že orgány a instituce EU, včetně Evropské služby pro vnější činnost, musí zajistit, aby závazky EU a členských států v oblasti lidských práv byly důsledně uplatňovány v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU;

M. vzhledem k tomu, že nová vláda jednoty Malajsie čelí velkým výzvám při provádění demokratických reforem, mimo jiné v oblasti právního státu, dodržování lidských práv a překonávání hluboké společenské polarizace;

([5]) Úř. věst. C 93, 9.3.2016, s. 89.
([6]) Úř. věst. C 399, 24.11.2017, s. 137.
([7]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0011.

N. vzhledem k tomu, že malajský zákon o pobuřování a zákon o komunikacích a multimédiích byly v některých případech použity k omezení svobody projevu proti členům parlamentu; vzhledem k tomu, že svoboda projevu a shromažďování v Malajsii je v současné době ohrožena, k čemuž přispívají rozsáhlé a vágně formulované zákony, včetně zákona o rozvratné činnosti, zákona o tiskárnách a publikacích a článků 504 a 505 písm. b) trestního zákoníku, které kriminalizují projevy vedoucí k narušení „veřejného klidu“; vzhledem k tomu, že podle různých zpráv ochránců lidských práv malajské orgány stále častěji využívají vyšetřování trestných činů k pronásledování novinářů, aktivistů občanské společnosti, akademiků a běžných občanů používajících sociální média;

O. vzhledem k tomu, že Malajsie není signatářem úmluvy OSN o uprchlících z roku 1951; vzhledem k tomu, že u úřadu OSN pro uprchlíky (Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky) je registrováno asi 185 000 uprchlíků a žadatelů o azyl, včetně více než 100 000 muslimů etnické skupiny Rohingyů, ale nebylo jim uděleno právní postavení; vzhledem k tomu, že Malajsie deportuje uprchlíky zpět do Myanmaru, čímž zjevně porušuje právo na azyl a zásadu nenavracení;

P. vzhledem k tomu, že migrující pracovníci tvoří přibližně 20–30 % pracovní síly v zemi a jsou často oběťmi nucené práce a porušování lidských práv; vzhledem k tomu, že uprchlíci, žadatelé o azyl a osoby bez státní příslušnosti jsou rovněž vystaveni vysokému riziku nucené práce kvůli jejich neuznanému statusu; vzhledem k tomu, že v nedávné době byly nalezeny důkazy o existenci nucené práce a dětské práce v Malajsii;

Q. vzhledem k tomu, že Malajsie není signatářem Druhého opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech usilující o zrušení trestu smrti;

R. vzhledem k tomu, že dne 3. dubna 2023 schválil malajský parlament návrh zákona, který by ukončil povinné používání trestu smrti a omezil trest smrti na závažné trestné činy;

S. vzhledem k tomu, že EU a sdružení ASEAN jsou si navzájem třetími největšími obchodními partnery; vzhledem k tomu, že EU je pátým největším obchodním partnerem Malajsie a Malajsie je třetím největším obchodním partnerem EU ze zemí ASEAN;

T. vzhledem k tomu, že jednání o dohodě o volném obchodu mezi EU a Malajsií byla zahájena v roce 2010, ale po sedmi kolech byla v roce 2012 na žádost Malajsie pozastavena;

Strategie EU pro indicko-tichomořský region a strategické partnerství se sdružením ASEAN

1. konstatuje, že indicko-tichomořský region má pro Evropu stále větší strategický význam; opětovně vyjadřuje svou podporu Strategii EU pro spolupráci v indicko-tichomořském regionu;

2. zdůrazňuje, že EU podporuje svobodný a otevřený indicko-tichomořský region založený na pravidlech; opakuje, že je třeba urychleně provést novou indicko-tichomořskou strategii EU, aby partneři EU v regionu měli příležitost společně řešit společné výzvy, bránit mezinárodní řád založený na pravidlech a hájit společné hodnoty a zásady EU a sdružení ASEAN; zasazuje se o posílení spolupráce se zeměmi v regionu, zejména se zeměmi ASEAN;

3. zdůrazňuje, že ASEAN je strategickým partnerem EU v indicko-tichomořském regionu; vítá jubilejní summit EU a sdružení ASEAN konaný dne 14. prosince 2022; vyjadřuje naději, že provedení společného prohlášení vedoucích představitelů EU a sdružení ASEAN povede k užší spolupráci se zeměmi jihovýchodní Asie, především pak s Malajsií; připomíná politickou hodnotu silných bilaterálních vztahů mezi ASEAN a EU obecně a mezi Malajsií a EU konkrétně;

4. opakuje svou výzvu k rychlému provedení strategie Global Gateway EU v koordinaci se strategií pro indicko-tichomořský region; zdůrazňuje geopolitickou ústřední povahu tohoto přístupu, která do přístupu „tým Evropa“ začleňuje rozměr zaměřený na udržitelný rozvoj, transformační rozměr, posilování odolnosti a důraz na hodnoty; vítá oznámení finančního balíčku v hodnotě 10 miliard EUR s cílem urychlit investice do infrastruktury v zemích sdružení ASEAN, zejména s ohledem na zelenou transformaci a udržitelnou konektivitu;

5. vítá skutečnost, že vedoucí představitelé EU a sdružení ASEAN znovu potvrdili vzájemný respekt k zásadám svrchovanosti a územní celistvosti, jak je prosazuje Charta Organizace spojených národů; znovu opakuje, že ruská útočná válka proti Ukrajině je zjevným porušením mezinárodního práva; vítá skutečnost, že Malajsie hlasovala pro rezoluce OSN na podporu Ukrajiny včetně rezoluce požadující, aby Rusko okamžitě, úplně a bezpodmínečně stáhlo všechny své vojenské síly z území Ukrajiny v rozsahu jejích mezinárodně uznaných hranic; vyzývá Malajsii, aby prosazovala dodržování mezinárodního práva, podporovala Ukrajinu a zaujala jasný postoj k ruské útočné válce proti Ukrajině, a to i v rámci sdružení ASEAN;

6. konstatuje, že jihovýchodní Asie patří mezi nejohroženější regiony světa, pokud jde o dopad globálního oteplování; se zájmem očekává svolání prvního ministerského dialogu sdružení ASEAN a EU o životním prostředí a změně klimatu v roce 2023; poznamenává, že vztahy mezi EU a Malajsií zatěžuje diskuse o palmovém oleji;

Dohoda o partnerství a spolupráci mezi EU a Malajsií

7. vítá uzavření dohody o partnerství a spolupráci s Malajsií; domnívá se, že tato dohoda o partnerství a spolupráci poskytuje pevný právní rámec pro další posilování dlouhodobých dvoustranných politických a hospodářských vztahů a pro projednávání otázek regionálního a globálního zájmu, jako je mimo jiné prosazování demokracie a lidských práv, mezinárodní spravedlnosti a posílení mezinárodního rámce pro nešíření zbraní hromadného ničení, boj proti terorismu a boj proti korupci;

8. zdůrazňuje, že moderní a na budoucnost orientovaná dohoda o partnerství a spolupráci musí poskytnout ambiciózní rámec pro spolupráci v boji proti změně klimatu i pro podporu rovnosti žen a mužů a práv žen; vyzývá EU, aby při provádění dohody o partnerství a spolupráci kladla tyto aspekty rovněž do středu zájmu vztahů mezi EU a Malajsií;

9. vyzývá malajské orgány, aby změnily diskriminační zákony o státní příslušnosti a občanství, které poškozují základní lidská práva žen, a aby přijaly účinná opatření k řešení diskriminace žen na pracovišti, včetně diskriminace v přístupu k pracovním příležitostem a zacházení, absence mateřské dovolené a nerovného odměňování mužů a žen;

10. vyzývá smluvní strany, aby se zavázaly podporovat provádění a prosazování vnitrostátních právních předpisů o náležité péči a odpovědnosti podniků, aby se dohodly na konkrétnějších povinnostech s ohledem na posouzení udržitelného dopadu, aby si vyměňovaly příslušné informace, jako je počet vyšetřování, kontrol a donucovacích opatření, a aby poskytovaly školení nebo technickou pomoc podnikům v oblasti náležité péče a odpovědnosti podniků;

11. zdůrazňuje, že se strany dohodly na spolupráci v oblasti vědy, technologie a inovací, jakož i v odvětvích zelených technologií, energetiky a dopravy;

12. připomíná, že dohoda o partnerství a spolupráci potvrzuje závazek smluvních stran podporovat udržitelný rozvoj, spolupracovat při řešení problémů spojených se změnou klimatu i globalizací a přispívat k dosažení mezinárodně dohodnutých rozvojových cílů, zejména k posílení globálního partnerství pro rozvoj, jak je znovu vyjádřeno v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030; vyzývá obě strany, aby zvýšily úsilí o řešení dopadů změny klimatu přijetím a prováděním účinnějších politik v oblasti klimatu zaměřených na energetickou transformaci a dekarbonizaci;

13. zdůrazňuje závazek stran posílit spolupráci při řešení otázek zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně v rámci Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu; zdůrazňuje, že při všech činnostech prováděných smluvními stranami v rámci dohody o partnerství a spolupráci by se mělo zohlednit uplatňování platných mnohostranných dohod o životním prostředí, včetně Pařížské dohody;

14. zdůrazňuje, že Malajsie se v mnoha regionech potýká s prohlubujícím se zhoršováním životního prostředí, včetně odlesňování, ztráty biologické rozmanitosti a znečištění ovzduší a vody; naléhavě vyzývá oba partnery, aby se ve své spolupráci zaměřili na boj proti těmto problémům,

15. vítá skutečnost, že dohoda o partnerství a spolupráci podporuje propagaci vzdělávání a kulturní spolupráce, včetně kontaktů mezi lidmi;

16. zdůrazňuje, že v čl. 1 odst. 1 dohody o partnerství a spolupráci je stanoveno, že lidská práva a dodržování demokratických zásad, právního státu a řádné správy věcí veřejných představují základní prvky této dohody; vyzývá k posílení dvoustranné spolupráce při prosazování a ochraně lidských práv, zejména pokud jde o výměnu osvědčených postupů, vzdělávání v oblasti lidských práv, navázání smysluplného a široce pojatého dialogu o lidských právech a spolupráci v rámci příslušných orgánů OSN zabývajících se lidskými právy; v této souvislosti chválí Malajsii za to, že 26. února 2019 vydala trvalé povolení zvláštním postupům Rady bezpečnosti OSN; vyzývá Malajsii, aby pozvala zvláštního zpravodaje OSN pro obránce lidských práv na návštěvu země;

17. znovu vyzývá malajské orgány, aby zrušily přehnaně široký zákon o rozvratné činnosti a aby veškerou legislativu – včetně zákona o předcházení terorismu, zákona o tiskárnách a publikacích, zákona o komunikacích a multimédiích, zákona o pokojném shromažďování a dalších příslušných ustanovení trestního zákoníku – uvedly do souladu s mezinárodními standardy v oblasti svobody projevu a shromažďování a ochrany lidských práv; opakuje svou výzvu malajským orgánům, aby usnadňovaly pokojné shromažďování a zaručily bezpečnost všech účastníků a jejich svobodu projevu;

18. znovu vyjadřuje znepokojení nad přijetím zákona o Národní bezpečnostní radě v roce 2016, který Národní bezpečnostní radě a bezpečnostním složkám uděluje mimořádné pravomoci; znovu vyzývá malajské orgány, aby tento zákon, který je v rozporu s mezinárodními normami v oblasti lidských práv, zrušila; zdůrazňuje, že potřeba zajistit národní bezpečnost nemůže ignorovat povinnost chránit občanská a politická práva;

19. znovu vyzývá malajské orgány, aby ratifikovaly a prováděly klíčové mezinárodní úmluvy o lidských právech, včetně Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace a Římského statutu Mezinárodního trestního soudu;

20. vyzývá malajskou vládu, aby urychleně ratifikovala a provedla všechny základní úmluvy MOP, včetně úmluvy o svobodě sdružování a ochraně práva organizovat se (č. 87), o diskriminaci (č. 111) a o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (č. 155); vítá, že Malajsie nedávno ratifikovala protokol z roku 2014 k Úmluvě o nucené práci z roku 1930; apeluje na malajskou vládu, aby rázně zakročila proti nucené práci, včetně zneužívání pracovníků v domácnosti, a zakázala zaměstnavatelům zadržovat pasy bez souhlasu zaměstnanců; vybízí malajské orgány, aby zvýšily úsilí o identifikaci obětí obchodování s lidmi mezi pracovníky Čínské lidové republiky na infrastrukturních projektech napojených na vládu Čínské lidové republiky;

21. vyjadřuje znepokojení nad situací náboženských a etnických menšin a komunit původních obyvatel v zemi; vyzývá malajské orgány, aby vytvořily komplexní rámec pro ochranu a podporu všech menšinových skupin a skupin původních obyvatel v zemi s náležitým respektem k jejich základním právům, včetně náboženské svobody a kulturních práv;

22. odsuzuje rozsáhlou diskriminaci komunity LGBTIQ+; vyzývá malajskou vládu, aby urychleně přijala právní rámec, který bude chránit práva LGBTIQ+ komunity před diskriminací, při plném respektování základních práv a v souladu s mezinárodními standardy;

23. vyjadřuje znepokojení nad situací uprchlíků v Malajsii, zejména pokud jde o zadržování a deportaci uprchlíků a žadatelů o azyl do zemí, kde čelí závažnému porušování lidských práv, včetně rohingských uprchlíků; odsuzuje hromadnou deportaci tisíců občanů Myanmaru, aniž by byly posouzeny jejich žádosti o azyl nebo jiné potřeby ochrany, což je v rozporu se zásadou nenavracení; vyzývá malajské úřady, aby okamžitě zastavily nucené deportace a urychleně umožnily Vysokému komisaři OSN pro uprchlíky přístup do imigračních detenčních center; opakuje svou výzvu malajským orgánům, aby podepsaly a ratifikovaly úmluvu OSN o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a její protokol z roku 1967;

24. zdůrazňuje, že spolupráce v oblasti migrace musí být prováděna při plném respektování mezinárodního práva; vyzývá EU, aby ve spolupráci s Malajsií v oblasti migrace prosazovala, dodržovala a chránila mezinárodní normy v oblasti lidských práv, zejména zásadu nenavracení a zásadu dobrovolného návratu;

25. oceňuje Malajsii za zrušení povinného používání trestu smrti; vyzývá malajskou vládu, aby zachovala oficiální moratorium na všechny popravy, dokud nebude trest smrti zcela zrušen a všechny tresty smrti změněny;

26. vyzývá malajské orgány a EU, aby do provádění této dohody smysluplně zapojily občanskou společnost, odbory a obránce lidských práv;

27. zdůrazňuje, že při jakýchkoli jednáních s Malajsií je třeba zohlednit otázky lidských práv;

28. zdůrazňuje, že dohody EU o volném obchodu stanoví „doložku o neprovádění“, která vede k pozastavení obchodních preferencí v případě porušení základních prvků dohody o partnerství a spolupráci;

o

o o

29. pověřuje svou předsedkyni, aby toto usnesení předala Radě, Komisi, jakož i vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Malajsie.